

Patientsäkerhetsberättelse 2022

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser

Information sammanställd av verksamhetschef (Anna Strand chef central elevhälsa), medicinskt ansvarig skolsköterska (Mildred Limett) och psykologiskt ledningsansvarig psykolog (Lisa Lindblad)

2023-02-24

Dnr BGN 2023/22-69, GNN 2023/13-69

Innehåll

Inledning	3
Sammanfattning 2022	4
GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD	5
Engagerad ledning och tydlig styrning	5
Övergripande mål och strategier för patientsäkerhetsarbetet 2023	5
Ledning, organisation och ansvar	5
Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser	6
Samverkan för att förebygga vårdskador	8
Informationssäkerhet	8
Adekvat kunskap och kompetens	8
Samverkan med patienter och närstående	9
AGERA FÖR SÄKER VÅRD	10
Tillförlitliga och säkra system och processer	11
Säker vård här och nu	11
Riskhantering	11
Rutiner för tillämpning samt utvärdering av metodbok	12
Stärka analys, lärande och utveckling	12
Avvikelse	13
Hantering av klagomål och synpunkter	13
Bilaga 1: lagar och föreskrifter som reglerar skolsköterskans och skolpsykologens arbete	15

Inledning

PSL 2010:659, SOSFS 2011:9 3 kap. 1§ samt 7 kap. 3 §

Enligt patientsäkerhetslagen (2010:659) ska vårdgivaren varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse. Syftet med patientsäkerhetsberättelsen är att öppet och tydligt redovisa strategier, mål och resultat av arbetet med att förbättra patientsäkerheten. 2022 års patientsäkerhetsberättelse är utformad enligt den nationella mall som SKR (Sveriges Kommuner och Regioner) tillhandahåller.

Patientsäkerhetsberättelsen ska ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar samt att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

Patientsäkerhetsberättelsen ska vara färdig senast den 1 mars varje år, finnas tillgänglig för den som vill ta del av den och den bör utformas så att den kan ingå i vårdgivarens ledningssystem för patientsäkerhet.

Den centrala elevhälsan i Täby kommun består av professionerna skolläkare, skolsköterskor, psykologer och kuratorer. I enhetens uppdrag ingår att säkerställa att varje kommunal grundskola, grundsärskola och den kommunala gymnasieskolan samt gymnasiesärskolan i Täby har tillgång till skolläkare, skolsköterska samt psykolog. Elevhälsans insatser som utgör hälso- och sjukvård lyder under hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och övriga delar av elevhälsans arbete styrs av skollagen (2010:800). Även delar av elevhälsans psykologiska insatser lyder under hälso- och sjukvårdslagen. Elevhälsans yrkesgrupper samverkar med regionens hälso- och sjukvård, socialtjänst, barnvårdscentral, BUP samt vid behov med ungdomsmottagningar. Den medicinska insatsen är en fortsättning på barnhälsovården och ska tillsammans med övriga elevhälsan stödja elevens utveckling mot utbildningens mål.

I skollagens 4 kap. 3 - 4 § föreskrivs att utbildningen på skolenhetsnivå och huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt ska planeras, följas upp och utvecklas. För de delar av elevhälsans insatser som utgör hälso- och sjukvård finns motsvarande krav på kvalitetsarbete i patientsäkerhetslagen och Socialstyrelsens författningssamling (SOSFS 2011:9).

Sammanfattning 2022

Patientsäkerhetsarbete har bedrivits på organisationsnivå, gruppnivå och individnivå. Elevhälsans professioner deltar i skolornas elevhälsoteam där skolsköterska och psykolog deltar med sin specifika kompetens. Den medicinska och psykologiska journalen har formats med tanke på patientsäkerhet och lätthanterlighet. Frågor rörande elevers skolfrånvaro, fysiska och psykiska hälsa är prioriterade utvecklingsområden. På individnivå har skolsköterskorna arbetat i enlighet med basprogrammet för hälsobesök i grundskolans och grundsärskolans årskurs 1, 4, 6 och 8, samt i gymnasieskolans och gymnasiesärskolans årskurs 1. Elevuppföljningar och remittering till andra vårdinstanser har gjorts i enlighet med rutinerna i den lokala metodboken.

Skolsköterskor, skolläkare och psykologer deltar aktivt i patientsäkerhetsarbetet genom att följa basprogram, fastställda rutiner och metoder. De ska också samverka med regionens hälso- och sjukvård, med socialtjänst samt andra myndigheter och organisationer som arbetar för elevernas bästa.

För ökad patientsäkerhet har egenkontroll gjorts via journalgranskning av skolsköterskors dokumentation i datajournalssystemet ProReNata samt via inkomna avvikelserapporter. Arbetet med att digitalisera pappersjournaler, som tidigare har förvarats i Deponas arkiv i Södertälje, har fortsatt under året och planeras vara klart kommande år.

Det sker en kontinuerlig uppdatering av surfplattor, som används vid bedömningar, för att säkerställa att all teknisk utrustning och programvara fungerar som rekommenderat. De medicintekniska produkterna har kalibrerats enligt serviceplan. Löpande genomförs gallring och rensning av psykologiskt icke uppdaterat testmaterial, i syfte att garantera patientsäkerhet vid bedömningar.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för de psykologiska och medicinska insatserna i elevhälsan har uppdaterats. Syftet med ett eget ledningssystem är att ge grundläggande förutsättningar för att säkerställa kvaliteten på skolpsykologernas och skolsköterskornas arbete och att detta bedrivs på ett likvärdigt och rättssäkert sätt utifrån gällande styrdokument. Arbetet fortgår kontinuerligt.

Under 2022 har skolsköterskegruppen och psykologgruppen haft regelbundna yrkesträffar med syfte att diskutera frågor rörande organisation, resursfördelning, arbetsmiljö, yrkesroll och uppdrag samt behov av kompetensutveckling. I anslutning till yrkesträffarna har psykologgruppen infört en gemensam kollegial handledning för att diskutera ärenden och processer, vilket gynnar en likvärdig vård i kommunen.

Skolsköterskorna har haft regelbunden extern handledning med leg. psykolog och psykoterapeut. Psykologgruppen har haft regelbunden extern handledning med leg. psykolog och psykoterapeut samt specialist i pedagogisk psykologi.

GRUNDLÄGGANDE FÖRUTSÄTTNINGAR FÖR SÄKER VÅRD

Engagerad ledning och tydlig styrning

SFS 2010:659, 3 kap. 9 § och SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § samt SOSFS 2011:9, 3 kap 10 §

En grundläggande förutsättning för en säker vård är en engagerad och kompetent ledning och tydlig styrning av hälso- och sjukvården på alla nivåer.

Övergripande mål och strategier för patientsäkerhetsarbetet 2023

Följande handlingsplan för 2023 avseende insatser har tagits fram med syfte att bidra till en ökad patientsäkerhet:

- Fortlöpande utvecklings- och förbättringsarbete av datajournalssystemet ProReNata i samråd med verksamhetschef och ProReNata objektspecialist.
- Fortsatt ökat fokus på journalföring och att säkerställa att journalföringen genomförs adekvat och patientsäkert.
- Kontinuerlig kompetensförstärkning i psykologgruppen via kollegial handledning samt yrkesträffar gällande alla delar av ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete och patientsäkerhet: dokumentationshantering, journalföring, avvikelser, sekretess, arkivering med mera.
- Utökad samverkan med andra vårdinstanser som arbetar med barn och ungdomar i Täby kommun.

Ledning, organisation och ansvar

PSL 2010:659, 3 kap. 1 § och 9 §, SOSFS 2011:9, 7 kap. 2 § p 1

Verksamhetschef Anna Strand (chef för centrala elevhälsan) har som stöd en medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS, Mildred Limett) och en psykologiskt ledningsansvarig psykolog (PLA). Det medicinska ledningsansvaret ligger hos Mildred Limett. Syftet med en medicinsk ledningsansvarig skolsköterska är att säkerställa att elevhälsan håller god kvalitet, kvalitetssäkra vaccinationsprocessen, ansvara över medicintekniska produkter, säkra vårdkedjan/remisshantering mellan vårdgivare, ansvara för att kvalitetssäkra dokumentation och journalföring samt att identifiera eventuella brister och avvikelser.

Det psykologiska ledningsansvaret ligger hos leg psykolog Lisa Lindblad. Syftet med en psykologiskt ledningsansvarig psykolog (PLA) är att säkerställa kvalitet och säkerhet i de psykologiska insatserna i form av till exempel psykologisk utredning, remittering, stödjande samtal, journalföring samt att det ska bli enklare för elever och vårdnadshavare att anmäla felbehandling eller felbedömning.

Målet är att bedriva en god och säker elevhälsa där brister och avvikelser tidigt identifieras och kan förebyggas. Det ska finnas rutiner och riktlinjer för den

psykologiska samt medicinska verksamheten i elevhälsan som lyder under hälso- och sjukvårdslagen.

I Täby kommuns centrala grupp för medicinskt ledningsansvarig (MLA) ingår verksamhetschef, medicinskt ledningsansvarig skolsköterska, skolläkare och psykologiskt ledningsansvarig psykolog. Gruppen har översyn över alla MLA-frågor som rör elevhälsans verksamhet och arbetar efter ett eget årshjul för att garantera att alla rutiner följs och utvärderas.

Elevhälsans medicinska och psykologiska insatser

Elevhälsans medicinska insatser ska tillsammans med den övriga elevhälsan stödja elevens utveckling mot utbildningens mål. Elevhälsan ska främst arbeta förebyggande och hälsofrämjande (skollagen 2010:800). De lagar och föreskrifter som elevhälsans uppdrag baseras på är samlade i bilaga 1.

Vårdgivare

Barn- och grundskolenämnden (BGN) och gymnasie- och näringslivsnämnden (GNN) är vårdgivare för den hälso- och sjukvårdsverksamhet som bedrivs inom elevhälsan i Täby kommuns grundskolor, grundsärskolor samt gymnasieskola och gymnasiesärskola. Det åligger vårdgivaren att tillse att ledningsfunktionen är så organiserad att den tillgodoser hög patientsäkerhet och god kvalitet i vården.

Vårdgivaren ansvarar, enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL), för att verksamhetschef för de medicinska insatserna i elevhälsan utses. Vårdgivaren har anmälningsplikt till Socialstyrelsen om det finns skälig anledning att befara att skolsköterska eller skolläkare kan utgöra en fara för patientsäkerheten enligt 7 § patientsäkerhetslagen (2010:659). Vårdgivaren ansvarar för att det finns ändamålsenliga lokaler för de medicinska insatserna i skolan, enligt HSL. Vårdgivaren ansvarar för att sekretessen och rutinerna för journalföring i datajournal följs samt att eventuella brister utreds och åtgärdas.

Verksamhetschef

Verksamhetschefens ansvar och uppgifter regleras i 28 -30 § HSL samt Socialstyrelsens föreskrifter (HSLF-FS 2016:40). HSL kräver att det inom all hälso- och sjukvård ska finnas en verksamhetschef som svarar för verksamheten och har det samlade ledningsansvaret. Verksamhetschefen ansvarar för att alla medarbetare har rätt kompetens samt får fortbildning och kompetensutveckling utifrån yrkesprofession. Verksamhetschefen verkar för att det finns adekvat utrustning enligt HSL samt ansvarar för att bedriva en vård av god kvalitet. Verksamhetschefen är den person som såväl tillsynsmyndigheten Inspektionen för vård och omsorg (IVO), skolans personal samt elever och deras vårdnadshavare ska kunna vända sig till när det gäller frågor som rör verksamheten. Verksamhetschefen har det samlade ledningsansvaret och kan inte överlåta detta till annan befattningshavare. I de fall där verksamhetschefen saknar hälso- och sjukvårdskompetens och därmed inte kan ansvara för diagnostik, vård och behandling måste det medicinska ledningsansvaret delegeras till skolläkare eller skolsköterska. Om skolsköterska, skolläkare eller skolpsykolog anses ha åsidosatt patientsäkerheten ansvarar verksamhetschef på uppdrag av vårdgivaren för att det finns rutiner för utredning och eventuell anmälan till IVO.

Medicinskt ansvarig skolsköterska (MAS)

Medicinskt ansvarig skolsköterska arbetar på uppdrag av verksamhetschefen och stödjer denne i det systematiska kvalitetsarbetet. MAS arbetar även med processer, aktiviteter, rutiner och samverkansprojekt som utvecklar verksamhetens kvalitet. Medicinskt ansvarig skolsköterska deltar som sakkunnig i utvecklingsarbetet av det digitala journalsystemet ProReNata. Stödfunktioner inom patientsäkerhetsarbetet utgörs av Vårdhygien Stockholm och Smittskydd.

Psykologiskt ledningsansvarig psykolog (PLA)

Psykolog med ledningsansvar arbetar på uppdrag av verksamhetschefen för att fullgöra och ansvara för vissa psykologiska ledningsuppgifter samt stödja verksamhetschefen i det systematiska kvalitetsarbetet. Psykolog med ledningsansvar arbetar bland annat med rutiner, processer och samverkan för elevhälsans skolpsykologer.

Skolans ansvar

Rektor ansvarar för skolenhetens verksamhet inklusive elevhälsan utifrån skollagen. Vidare ansvarar rektor för att samordna elevhälsans insatser på skolan, och har ett särskilt ansvar för elever som är i behov av särskilt stöd.

Skolläkare och skolsköterska

Skolsköterskan och skolläkaren arbetar under eget yrkesansvar, enligt 6 kap. 2 § patientsäkerhetslagen, och ska vara väl förtrodda med innehållet i Täby kommuns Metodbok för elevhälsans medicinska insats. Riktlinjer för elevhälsans basprogram, journaldokumentation, vaccinationer och andra åtgärder finns i Täbys metodbok.

Skolsköterskan ska ha specialistutbildning till distriktssköterska, barnsjuksköterska, examen från skolsköterskeprogrammet eller annan utbildning som bedöms som likvärdig. Skolläkaren ska ha specialistkompetens i barn- och ungdomsmedicin, allmänmedicin med barn- och ungdomskompetens eller barn- och ungdomspsykiatri, eller elevhälsans medicinska insats. Skolsköterska och skolläkare har, som all hälso- och sjukvårdspersonal, anmälningsplikt vid misstanke om barn som far illa, enligt 14 kap. socialtjänstlagen (2001:453).

Skolpsykolog

Enligt skollagen (2010:800) består elevhälsans verksamhet av medicinska, psykologiska, specialpedagogiska och psykosociala insatser. Elevhälsans insatser ska i första hand vara förebyggande och stödja elevens måluppfyllelse. Psykologens diagnostik, vård och behandling är att betrakta som hälso- och sjukvård och leds därför av psykolog med ledningsansvar på uppdrag av verksamhetschef enligt HSL. Legitimerad psykolog har dokumentationsplikt och arbetar under eget yrkesansvar, enligt 6 kap. 2 § patientsäkerhetslagen. Övrigt inom psykologens insatser som inte är att betrakta som hälso- och sjukvård, lyder under skollagen.

Samverkan för att förebygga vårdskador

SOSFS: 2011:9, 4 kap. 6 §, 7 kap. 3 § p 3

Verksamhetschef, medicinskt ansvarig skolsköterska och psykologiskt ledningsansvarig psykolog inom Täby kommun har inom sina ansvarsområden ansvaret för arbetet med att åstadkomma och utveckla goda samarbetsförhållanden i den egna verksamheten samt med externa aktörer. Elevhälsans medicinska insats har under året haft samverkansmöte med barnhälsovården i Täby kommun. Frågor som behandlats är rutiner kring överrapportering och journalhantering mellan de två organisationerna. Skolsköterskegruppen har även träffat personalen på ungdomsmottagningen för att diskutera gemensamma frågor kring elever i kommunen.

Psykologerna har under året haft samverkan med den allmänna hälso- och sjukvården i form av primärvård (Första linjens psykiatri) och med specialistvård i form av barn- och ungdomspsykiatri (BUP Täby). Psykologgruppen deltar och bjuder vid behov in till möten med Täbys vårdgrannar. Syftet med träffarna är bland annat att diskutera samverkansformer och få ökad kunskap om varandras uppdrag för att förbättra samverkan inom ramen för respektive myndighets uppdrag samt att öka möjligheterna till att barn och unga får den hjälp de behöver. Möten sker i första hand med andra psykologer, men även med andra professioner på enheterna. Vid samverkan måste gällande bestämmelser om sekretess följas.

Informationssäkerhet

HSLF-FS 2016:40, 7 kap. 1 §

Enligt gällande lag ska patientjournal föras vid vård av patienter (3 kap. 1 § patientdatalagen). Psykologer har skyldighet att föra patientjournal när de utför hälso- och sjukvård, det vill säga när uppdraget syftar till att förebygga, utreda och behandla sjukdomar eller skador (hälso- och sjukvårdslagen).

Regler om journalföring uppfylls väl i journal hanteringssystemet ProReNata som används i Täby sedan augusti 2016. Från och med införandet av ProReNata har medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och psykologiskt ledningsansvarig psykolog haft en kontinuerlig dialog med objektspecialist och journalsystemsansvarig, med syfte att förbättra ProReNata genom att ytterligare utveckla och anpassa befintliga strukturer. ProReNata används också för att ta fram statistiska underlag som kan användas för utveckling av verksamheten. Ett grundligt arbete gjordes under år 2019 för att anpassa alla skolsköterskors samt psykologers rutiner för hälso- och sjukvård utifrån den nya dataskyddsförordningen GDPR.

Adekvat kunskap och kompetens

Följande rutiner används för att upprätthålla kvalitet och hög patientsäkerhet i verksamheten:

- Skolläkare/medicinskt ledningsansvarig skolsköterska deltar i meritvärdering och i anställningsintervju vid nyanställning av skolsköterskor och skolläkare. Psykologiskt ledningsansvarig psykolog deltar i meritvärdering och i anställningsintervju vid nyanställning av psykologer.
- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och skolläkare ger individuell introduktion och uppföljning till nyanställda skolsköterskor. Psykologiskt

ledningsansvarig psykolog ger individuell introduktion och uppföljning till nyanställda psykologer.

- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och skolläkare samt psykologiskt ledningsansvarig psykolog ansvarar för att identifiera ämnesområden aktuella för fortbildning.
- Skolsköterskor, skolläkare och psykologer förväntas delta i den yrkesspecifika fortbildningen (kurser, möten, seminarier) som erbjuds av elevhälsan samt delta i dess möten.
- Systemansvariga för datajournalssystemet ger kontinuerlig utbildning och uppföljning av IT-stödet för journalföring, till skolsköterskor, skolläkare och psykologer.
- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och psykolog med ledningsansvar ansvarar för att utbildning och uppföljning av IT-stödet för journalföring sker.

Följande aktiviteter är exempel på kompetensutvecklande insatser som har bedrivits under 2022:

- Utbildning vaccination, 1 dag
- Utbildning obesitas 2 dagar
- Seminarium Hälsöfrämjande/förebyggande elevhälsoarbete 1/2 dag
- Seminarium Främja skolnärvaron 1/2 dag
- Ung i Roslagen - konferens och samverkan mellan norrortskommuner kring elevhälsa, 1 dag
- Webbinarium, sekretess och tystnadsplikt
- Utbildning PDV/pågående dödligt våld, 1/2 dag
- Utbildning i handledning för psykologerna, 6 dagar
- Kollegialt lärande och handledning på psykologernas yrkesträffar
- Extern handledning för samtliga yrkesprofessioner

Samverkan med patienter och närstående

SFS 2010:659, 3 kap. 4 §

Elevhälsans medicinska och psykologiska insats strävar kontinuerligt efter samarbete med vårdnadshavare kring elevers hälsa. Utifrån ålder och mognad involveras eleven och samtycke till vård, undersökning och behandling sker muntligt eller skriftligt. Tolk används när behov finns. Flera av elevernas hälsoproblem är möjliga att åtgärda och påverka i skolan genom att skolsköterskan samarbetar med både eleverna och deras vårdnadshavare. I skolsköterskans uppdrag ingår att arbeta hälsofrämjande i form av livsstilsintervention i samband med hälsobesöket om kost, motion, skärmtid, sömnvanor, rökning, alkohol, droger med mera för att förhindra uppkomst av ohälsa som påverkar elevens möjligheter att uppnå kunskapsmålen. I årskurs 1 inbjuds vårdnadshavare att närvara och vara delaktig vid hälsosamtalen med eleven. Angående de hälsosamtal som genomförs i grundskolans och grundsärskolans årskurs 4, 6 och 8 samt i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan (årskurs 1) informeras vårdnadshavare i förväg om att hälsosamtal kommer att genomföras och att de har möjlighet att ställa frågor gällande sitt barn kring tillväxt, utveckling och livsstil.

Under hela skoltiden förs det en dialog mellan vårdnadshavare och skolsköterska då aktuella frågor kring sjukdom och hälsa rörande deras barn uppstår.

Inga synpunkter har inkommit gällande samverkan med elever eller vårdnadshavare och elevhälsans medicinska och psykologiska insats. Professionsgrupperna anses ge ett bra bemötande till alla de kommer i kontakt med enligt gällande rutin för bemötande inom vården.

AGERA FÖR SÄKER VÅRD

SOSFS 2011:9, 5 kap. 2 §, 7 §, 8 §, 7 kap. 2 § p 2, PSL 2010:659, 3 kap. 10 §

Vårdgivaren ska utöva egenkontroll, vilket ska göras med den frekvens och i den omfattning som krävs för att vårdgivaren ska kunna säkra verksamhetens kvalitet. Egenkontrollen kan innefatta jämförelser av verksamhetens nuvarande resultat med tidigare resultat, jämförelse med andra verksamheter, samt med nationella och regionala uppgifter.

Egenkontroll är systematisk uppföljning och utvärdering av den egna verksamheten samt kontroll av att den bedrivs enligt de processer och rutiner som ingår i verksamhetens ledningssystem. För ökad patientsäkerhet har egenkontroll gjorts via journalgranskning av skolsköterskors dokumentation i ProReNata och via inkomna avvikelserapporter. Dokumentationen har jämförts med metodbokens rutin för basprogrammet. Resultatet visar att skolsköterskorna följer rutinerna för vilka parametrar som bör följas upp och dokumenterar detta.

Under läsåret 2021/2022 har arbetet med att kvalitetsgranska skolsköterskornas arbete reviderats för att möjliggöra ett kollegialt lärande avseende metoder samt journalföring. Detta innebär att man för samtal om svåra avvägningar avseende dokumentation, granskar sig själv under ledning av MAS och därefter sker en oberoende granskning. Detta för att säkerställa en lärande organisation och ett utvecklingsarbete i syfte att öka patientsäkerheten.

Granskningsrutiner avseende egenkontroll för psykologgruppen har sedan 2019 följt en ny arbetsmodell. I slutet av läsåret genomförs en individuell egenkontroll för varje psykolog inom elevhälsan. Återkoppling efter egenkontroll ges till varje enskild psykolog och i det samtalet diskuteras såväl innehållet i de poster som skrivits när en patientjournal upprättats, som arbetssätt och arbetsmiljö.

Tillförlitliga och säkra system och processer

SFS 2010:659, 3 kap. 10 § p 1-2

För att säkerställa patientsäkerhet och öka patientsäkerheten används journalsystemet ProReNata som ständigt aktualiseras. Kontinuerliga avstämningsmöten sker med objektspecialist, medicinskt ansvarig skolsköterska och verksamhetschef. Metodboken revideras kontinuerligt för att alltid vara uppdaterad. Medicinskt ansvarig skolsköterska har följt upp patientsäkerheten genom kvalitetsgranskning och

insamlande av data om skolsköterskornas lokaler och utrustning. De medicinska hjälpmedlen har kalibrerats enligt serviceplan.

Det digitala avvikelssystemet KIA används som verktyg där psykologerna och skolsköterskorna dokumenterar skedda avvikelser och tillbud samt elevens eller vårdnadshavares klagomål och synpunkter digitalt. Informationen kommer direkt och på ett säkert sätt till verksamhetschef som genomför skyndsamt utredning och riskanalys tillsammans med medicinskt ansvarig skolsköterska eller psykolog med ledningsansvar, riskanalysen leder till åtgärd och uppföljning.

En övergripande uppföljning har skett i slutet av varje skoltermin genom en riskanalys av aktuell incident. Eventuella behov av åtgärder för att förebygga framtida avvikelser dokumenteras och återrapporteras till berörda aktörer. Alla inkomna avvikelser och klagomål återförs och diskuteras oidentifierade.

Under 2022 rapporterades det inom barn- och grundskolenämndens verksamhet som vårdgivare in nio avvikelser. Två av dessa händelser avsåg remissrutin med annan vårdgivare inom regionen, två händelser rörde det nyanlända-besök som ska ske inom 3 månader vilket inte uppfyllts, övriga fem händelser handlade om uppföljningar avseende obesitas, hörsel samt rygghälsa. Samtliga är hanterade enligt rådande rutin.

Säker vård här och nu

Hälso- och sjukvården präglas av ständiga interaktioner mellan människor, teknik och organisation. Förutsättningarna för säkerhet förändras snabbt och det är viktigt att agera på störningar i närtid.

Riskhantering

I ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete för de psykologiska och medicinska insatserna i elevhälsan finns tydliga rutiner för arbetet med att rapportera, kvalitetssäkra och följa upp riskobservationer, tillbud eller vårdskador (enligt SOSFS 2011:9 3 kap. 2§).

För att identifiera, analysera och bedöma riskerna i verksamheten ska all personal inom elevhälsan identifiera och rapportera till verksamhetschef vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts.

- Skolsköterskor och skolläkare identifierar och rapporterar till medicinskt ansvarig skolsköterska och verksamhetschef vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller tillbud.
- Medicinskt ansvarig skolsköterska gör tillsammans med skolsköterskor, skolläkare och verksamhetschef samt i förekommande fall rektor, en bedömning och riskanalys samt beslutar om relevanta åtgärder. Medicinskt ansvarig skolsköterska och skolläkare återför bedömningen till verksamheten lokalt.
- Medicinskt ansvarig skolsköterska och skolläkare aktualiserar till verksamhetschef om metoder eller rutiner behöver ändras i Metodboken.

- Personal i elevhälsan informerar verksamhetschef om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts.
- Psykologer identifierar och rapporterar till psykologiskt ledningsansvarig psykolog och verksamhetschef vid väsentliga förändringar i verksamheten som kan innebära risk för negativa händelser eller tillbud.
- Verksamhetschef och psykologiskt ledningsansvarig psykolog, och i förekommande fall rektor, gör tillsammans en bedömning och riskanalys samt beslutar om relevanta åtgärder.
- Psykologiskt ledningsansvarig psykolog återför bedömningen till verksamheten lokalt och ändrar i aktuella dokument om metoder eller rutiner behöver förändras.

Rutiner för tillämpning samt utvärdering av metodbok

- Metodboken revideras regelbundet under ledning av skolläkare och medicinskt ledningsansvarig skolsköterska.
- Skolsköterskor rapporterar regelbundet förslag, önskemål och avvikelser till medicinskt ledningsansvarig skolsköterska/skolläkare/verksamhetschef.
- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska implementerar och följer upp nya metoder och rutiner lokalt.
- Medicinskt ledningsansvarig skolsköterska svarar för att säkra produktval, säker teknikanvändning och att utbyte av utrustning fungerar i dialog med skolsköterska på respektive skola.

Stärka analys, lärande och utveckling

Analys och lärande av erfarenheter är en del av det fortlöpande arbetet inom hälso- och sjukvården. När resultaten används för att förstå vad som bidrar till säkerhet, hållbarhet, önskvärd flexibilitet och goda resultat, kan verksamheten utvecklas så att kvaliteten och säkerheten ökar och risken för vårdskador minskar.

Avvikelse

I verksamheten ska det finnas tydliga rutiner för att identifiera, dokumentera och rapportera negativa händelser och tillbud samt fastställa och åtgärda orsakerna och följa upp vidtagna åtgärders effekt. Skolsköterskor och skolläkare ska utan dröjsmål rapportera till medicinskt ansvarig skolsköterska och verksamhetschef händelser som har medfört vårdskada eller hade kunnat medföra vårdskada för elev i samband med vård och omhändertagande (HSLF-FS 2017:40). Skolläkare ansvarar för att elev med vårdnadshavare informeras om händelsen, att de får beskriva sin upplevelse av händelsen samt uppmärksammas på möjligheten att själv kontakta patientnämnden. Skolläkare dokumenterar i skolhälsovårdsjournalen. Syftet med utredningen ska vara att så långt som möjligt klarlägga händelseförloppet och vilka faktorer som har påverkat det samt ge underlag för beslut om åtgärder som ska ha till ändamål att liknande händelser inte inträffar på nytt, eller att begränsa effekterna av sådana händelser om de inte helt går att förhindra. Medicinskt ansvarig skolsköterska

sammanställer och återför resultatet från händelseanalyser till vårdgivaren samt redovisar årligen i patientsäkerhetsberättelsen.

Om vårdskadan är allvarlig ska vårdgivaren snarast anmäla den till IVO enligt lex Maria. Rutiner för anmälan enligt lex Maria när avvikelsetredning visat på händelser som har eller hade kunnat medföra allvarlig vårdskada finns i metodboken. Skolläkare ansvarar för anmälningar enligt lex Maria (HSLF-FS 2017:40) samt ansvarar för att elev med vårdnadshavare informeras om anmälan enligt lex Maria. Informationen återges av skolläkare som också dokumenterar i elevhälsojournaler.

Ingen lex Maria-anmälan har bedömts behöva formuleras under 2022.

Elevhälsans verksamhetschef, medicinskt ledningsansvarig skolsköterska och psykolog med ledningsansvar har tagit del av inkomna avvikelser. I varje enskilt fall har en utredning genomförts och återkoppling med åtgärd har skett.

Hantering av klagomål och synpunkter

SFS 2010:659, 6 kap. 4 §, SOSFS 2011:9, 5 kap. 3 §, 3 a § och 6 §, 7 kap. 2 § p 6

Uppstår klagomål eller synpunkter på vården ska den som framför klagomålet fylla i en blankett för anmälan av klagomål eller synpunkter. Inkommer klagomål ska det även registreras i elevens journal. När blanketten inkommit ska ärendet handläggas som en avvikelse och därefter bedömas för att kunna fastställa lämplig åtgärd.

Kontaktuppgifter till skolans rektor och centrala elevhälsans verksamhetschef enligt HSL ska finnas lättillgängliga för elever, vårdnadshavare, personal, samhällsorgan, organisationer och andra. Medicinskt ansvarig skolsköterska och skolläkare återför bedömningen till verksamheten lokalt. Medicinskt ansvarig skolsköterska och skolläkare aktualiserar till verksamhetschef om metoder eller rutiner behöver ändras i Metodhandboken. Personal i elevhälsan informerar verksamhetschef om reglerna för patientsäkerheten åsidosätts.

Under året har det inte inkommit några skriftliga klagomål eller synpunkter till verksamhetschefen för centrala elevhälsan. Inga ärenden har inkommit från IVO, patientnämnden och ingen händelse enligt lex Maria har rapporterats.

Bilaga 1: lagar och föreskrifter som reglerar skolsköterskans och skolpsykologens arbete

- Skollagen 2010:800
- Hälso- och sjukvårdslagen 2017:30
- Offentlighets- och sekretesslagen 2009:400
- Patientlagen 2014:821
- Patientdatalagen 2008:355
- Patientsäkerhetslagen 2010:659
- Lagen om register över nationella vaccinationsprogram 2012:453
- Socialtjänstlagen 2001:453 14 kap 1§
- Föräldrabalken 1949:381
- Socialstyrelsens föreskrifter om bedömningen av om en hälso- och sjukvårdsåtgärd kan utföras som egenvård SOSFS 2009:6
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården HSLF-FS 2016:40
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om hälsoundersökning av asylsökande m.fl. SOSFS 2011:11
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete SOSFS 2011:9
- Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd om vaccination av barn i enlighet med det allmänna vaccinationsprogrammet för barn HSLF-FS 2016:51
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om vårdgivarens systematiska patientsäkerhetsarbete HSLF-FS 2017:40
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ansvar för remisser för patienter inom hälso- och sjukvården, tandvården m.m. SOSFS 2004:11
- Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ordination och hantering av läkemedel i hälso- och sjukvården HSLF-FS 2017:37
- Barnkonventionen SOU 2018:1197